

ENRIC BOLUDA

VI COL·LOQUI INTERNACIONAL SOBRE VERDAGUER.
VERDAGUER: LLENGUA, RETÒRICA I POÈTICA

Sota lema de Riba (que feia record d'una vida, la de Verdaguer, justificada «simplement, titànicament, tornant armada de possibilitats contra els segles la llengua que havia rebut desvalguda del seu poble»), el VI Col·loqui Internacional sobre Verdaguer (Barcelona -Vic - Folgueroles, del 10 al 12 de novembre de 2005. Organitzat per la Societat Verdaguer, la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris i la Universitat de Vic amb la col·laboració de la Societat Catalana de Llengua i Literatura) ha volgut abordar un dels àmbits menys atesos, encara, de la producció literària de l'escriptor de Folgueroles: la llengua —com puntualitzava la darrera circular del Col·loqui, «un tòpic més al·ludit que no pas estudiat». Passats una vintena d'anys des del primer col·loqui Verdaguer, el comitè organitzador del d'enguany es decidia per una «aposta arriscada» (segons expressió del president de la Societat Verdaguer, Ricard Torrents) per incidir en l'estudi sobre els usos lingüístics de l'obra a la qual Jacint Verdaguer va abocar-se. També Ramon Pinyol, en nom del comitè organitzador, recordava, en l'acte d'obertura, que «malgrat que fa més d'un segle que es reconeix que Verdaguer va crear un model de llengua, aquest aspecte és encara poc estudiat».

La seu de l'Institut d'Estudis Catalans a Barcelona, primer, i la Universitat de Vic i l'Ajuntament de Folgueroles, després, han estat els escenaris de les conferències, ponències i comunicacions d'aquest VI Col·loqui. Totes elles distribuïdes en quatre àmbits temàtics: 1) Els codis disponibles, les fonts i els models; 2) El pensament i les actituds de Verdaguer; 3) L'escriptura de Verdaguer, i 4) La projecció de l'escriptura de Verdaguer.

El Dr. Joan Veny obria el col·loqui d'enguany amb la conferència intitolada *Llengua i territori en l'obra de Verdaguer*, en què glossava el treball conscient i meticulós de Verdaguer, atent a la variació territorial. El professor Veny recordava la passió col·lectora de paraules de Verdaguer, que de fet el convertia en un dialectòleg incipient, anticipat a la tasca dels lexicògrafs: un veritable estudiós de camp, viatger arreu del territori de parla catalana, tot copsant directament el lèxic i la fraseologia propis de cada indret i adquirint una gran visió unitària de la llengua en la seva diversitat territorial. El Dr. Veny observava, altrament, la sistematitzat de la recerca lingüística de Verdaguer, que sotmet a sedàs literari els dialectalismes que recull, la qual cosa fa que alguns acabin incorporats a les seves creacions i, d'altres, senzillament, restin aplegats als seus quaderns de notes. Una

recollecció i una tria, en qualsevol cas, plens d'interès: per això Veny suggeria, ara que les edicions crítiques comencen de permetre-ho, l'endegament d'una base de dades que fes possible un gran diccionari verdaguerià.

Les ponències i conferències que seguiren els dies següents abastaven aspectes diversos: estilístics, en els casos de Pere Ramirez Molas (*Estructures rítmiques a la prosa de Verdaguer*) i Albert Rossich (*Els dos registres lingüístics de la poesia de Verdaguer*); pragmàtics, en el d'Amadeu Viana (*L'aigua i l'incompreensible: retòrica i argumentació a L'Atlàntida*); poètics, en el de Margarida Aritzeta (*La poètica de la ficció en l'obra èpica*); i biogràfics, en el cas de la conferència de clausura de Josep Massot (*Verdaguer i els escriptors mallorquins*). Les vint-i-dues comunicacions que, a més, completaren les sessions oferiren un programa copiós i suggestiu (que podrà ser degudament apreciat així que comptem amb l'edició de les actes, previstes, com les dels anteriors colloquis de la sèrie, en l'«Anuari Verdaguer»): Marie-Claire Zimmerman, *Mètrica i retòrica en Canigó*; Joan Alegret, *La mètrica de L'Atlàntida i Canigó*; Ignasi Moreta, «*Vora la mar*»: *Romanticisme, autobiografia i retòrica*; Laia Noguera i Coflent, *Els idylls de Verdaguer: mística, bucolisme i cançó popular*; M. Carme Bernal i M. Àngels Verdaguer, *Del vers al poema, a propòsit de Roser de tot l'any i de Flors del Calvari*; Jordi Malé, *De l'humor al sarcasme. Registres de la prosa verdagueriana*; Llorenç Soldevila, *De Francesc Matheu a Josep Miracle (1913-1936): arcaisme i modernitat en l'edició d'obres completes de Verdaguer*; M. Pilar Perea, *Aproximació a la morfologia flexiva en l'obra de Jacint Verdaguer*; Emili Casanova, *La creativitat lèxica en la llengua literària de Verdaguer*; Jordi Ginebra, *Sobre la riquesa lèxica de Verdaguer: una primera prospecció quantitativa*; Carles Castellanos, Gabriel Bibiloni i Lluís Marquet, *Algunes consideracions entorn del procés d'elaboració de la llengua catalana, prenent com a referència l'elaboració verdagueriana*; Joan Requesens, *El mot «zumzada» en l'obra de J. Verdaguer*; Rafael Roca Ricart, *La commemoració del centenari del naixement de Jacint Verdaguer a València (1945)*; Daniel Casals, *La recuperació del radioteatre català durant el franquisme: representació del Canigó de Jacint Verdaguer a Ràdio Barcelona (1945)*; Ramon Pinyol i Pere Quer, *Les aportacions de Verdaguer a la llengua literària segons els seus coetanis*; Jaume Vellvehí i Altimira, *La relació de Jacint Verdaguer i Terenci Thos i Codina. Dues cartes inèdites de Verdaguer*; Joan Cuscó, *Les idees estètiques de la Renaixença i l'obra de Verdaguer (Milà i Fontanals, Llorens i Barba, Coll i Vehí i Jacint Verdaguer)*; Albert Saragossà, *Notes sobre la sintaxi de Jacint Verdaguer*; Josep Gallart, *Els erudits rossellonesos del segle XIX i Jacint Verdaguer. Codis disponibles: estudis, gramàtiques i diccionaris*; Pep Vila, *Una versió francesa de Los dos campanars de Verdaguer*; Joan Requesens, *Les dedicatòries de Jacint Verdaguer a Marià Aguiló, i Isidor Cònsul, 260 duros als pobres d'Andalusia. (Nota sobre Verdaguer i els negocis editorials)*.

El VI Colloqui es va cloure amb una recepció a la Casa Museu Verdaguer de Folgueroles, que va permetre la visita a l'exposició temporal *Paisatges traçats*

per Verdaguer i la vista del quadre *Verdaguer pastoret*, de Jaume Pahissa i Laporta, que havia pertangut a Rafael Patxot i Jubert, ara donat a la Casa Museu per Núria Carreras-Patxot. El concert *Lo cor de l'home és una mar*, a partir de poemes de Verdaguer musicats i interpretats per Joan Josep Mayans, amb l'acompanyament de Xavier Pallàs, tancava els actes.

ENRIC BOLUDA